

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Ny utgave av læreboken i allmennmedisin

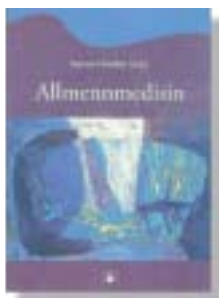
Steinar Hunskaar, red

Allmennmedisin

832 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003.

Pris NOK 875

ISBN 82-05-30779-2

Den norske læreboken i allmennmedisin kom ut første gang i 1997. Redaktør Steinar Hunskaar avsluttet den gang sitt forord med følgende erklæring: «Skipet er klart til sjøsetjinga. Vi er sikre på at det vil vere flyte-

dyktig. Så får lesaren vurdere om det er sjødyktig på det allmennmedisinske havet både i storm og stille». Metaforen var nok ikke tilfeldig. Norge har en lang, kronglete og farefull kyst med store værforandringer. Derfor ble vikingene verdens beste båtbyggere. En krevende virkelighet skaper godt fag. Kunnskaper kommer fra praksis.

Læreboken i allmennmedisin har vist at den duger og mer til, kanskje først og fremst som oppslagsverk i den kliniske hverdagen, men også som normativ lærebok i det gode fag. Selv savnet jeg noe dybde og bredde i refleksjonene rundt «det gode fag» i førsteutgaven. I den nye utgaven er dette stoffet problematisert, nyansert og dessuten gitt en helt annen og sentral plass gjennom hele boken. Jeg slår altså innledningsvis fast at den nye utgaven først og fremst representerer et betydelig kunnskapsteoretisk løft uten at den et øyeblikk mister det praktiske allmennmedisinske veigrepet. At ambisjonsnivået i så måte er hevet fremgår også av titelen: Førsteutgaven hadde undertitelen *Klinisk arbeid*. Den nye boken heter ganske enkelt *Allmennmedisin*.

Fordi ikke alle lesere vil kjenne boken fra før og noen sikkert lurer på om de bør kjøpe den, skal jeg kort redegjøre for bakgrunn og innhold. Utgangspunktet er den allmennmedisinske klinikken. Boken er skrevet som en lærebok i grunnutdanningen av leger, men målgruppen omfatter alle helsefagfolk med interesse for eller kontakt med allmennpraksis. Forfatterne er stort sett allmennpraktikere i og utenfor akademiet. Rundt

100 personer har vært involvert i denne storstilte fagutviklingsdugnaden. Redaksjonskomiteén har bestått av Anette Fosse, Irene Hetlevik, Per Hjortdahl, Knut Holte-dahl og Hogne Sandvik i tillegg til redaktør Steinar Hunskaar som er allmennmedisinsk professor ved Universitetet i Bergen.

Første del omhandler det allmennmedisinske kunnskapsgrunnlaget og rammene for allmennpraktikerens kliniske virksomhet. I del to og tre, som til sammen utgjør to tredeler av de drøyt 800 sidene, presenteres viktige organovergripende symptomer og en gjennomgang av sykdommer i kroppens organer. I del fire drøftes spesifikke problemstillinger knyttet til livsfaser. Deretter, i del fem, følger en oversikt over konsultasjoner med ulike formål. Den sjette og siste delen tar for seg dilemmaer og utfordringer knyttet til det å være allmennpraktiker. Redaksjonskomiteén, forfatterne og faglige medarbeidere blir fylldig presentert til slutt, og boken har et omfattende stikkordregister.

Pedagogisk og metodisk er boken lagt opp slik at vi aldri slipper pasienten ut av syne. Gjennom hele teksten, bortsett fra i del tre om organsykdommer, er teoretiske problemstillinger omsatt til praksis gjennom korte kasuistikker. Del to og tre som utgjør hoveddelen av det kliniske lærestoffet er bygd opp over en stram mal: forekomst og legesøking for det aktuelle problemet, disponerende faktorer, diagnostisk tankegang, sykehistorie, klinisk undersøkelse og tilleggsundersøkelse, tiltak og råd, prognose og oppfølging. Det gjør det enkelt å orientere seg i teksten. Det er flere og rikere illustrasjoner og mer bruk av rammer og oversikter enn i den forrige utgaven.

Det er lett å enes om at dette er en god allmennmedisinsk lærebok, en glimrende presentasjon av det særegne ved allmennmedisin og en uunnværlig bok for oss ute i praksis. Men det er mer. Boken er et viktig bidrag i kampen om definisjonsmakten i medisinen: Hva er viktig? Hva er riktig? Hvem skal sette premissene? Hva er motivene? Moderne medisin er det mye penger i, og hensynet til pasientens beste er ikke nødvendigvis ledestjerne. Det allmennpraktikere vet bedre enn noen andre i faget er at det er forskjell på marked og behov. Ikke alt som kan gjøres skal gjøres. Ikke alt som virker er nyttig. Platon mente at en forutsetning for kunnskap er en etisk innsikt i hva som er det beste og hvordan det oppnås.

Filosofen Bengt Molander sa på et seminar om medisinsk kunnskap i 1998: «Återigen: Kunnskap finns enbart i form av kunniga människor, altså människor som vet hur dom skall gå vidare på bästa sätt.» Selv liker jeg å tenke at allmennpraktikerne er en medisinsk faglig avant garde. Med den nye læreboken i allmennmedisin er vi godt bevæpnet.

Elisabeth Swensen

Seljord

Festmåltid som gir mersmak

Gert Almind Holbæk, Per Olav Hjortdal, red

Medisinsk årbok 2003

143 s, tab, ill. København: Munksgaard, 2003.

Pris NOK 298

ISBN 87-628-0414-6

Ungdoms somatiske og psykiske plager, moderne arytmi behandling, biobankers muligheter versus personvern, sportsskader i kneledd, menns behov ved livstruende sykdom og psykososial behandling av schizofreni er noen smakebiter av hva som venter deg når du gir deg i kast med det 14-retters festmåltidet som *Medisinsk årbok 2003* byr på. Måltidet kan med fordel spres over flere dager, og kan inntas der du måtte ønske, siden tilberedning og innpakning er hendig og tiltalende. Noen av rettene er spennende, nærende og fyldige, mens andre nok fremstår noe mer tørre og smakløse. Sammensetningen av måltidet gir uansett et interessant innblikk i hva som rører seg i nordisk (egentlig dansk-norsk) medisin. Både bredde og dybde gir mersmak.

Redaktørene Gert Almind Holbæk & Per Olav Hjortdal leverer nå kokkeleuene fra seg, etter mange års godt arbeid med å formidle ny nordisk medisinsk kunnskap. Tidligere omfattet redaksjonen og forfatterne også kolleger fra Finland, Sverige og Island, men de siste årene har dette nordiske samarbeidsprosjektet skrumpet inn til Danmark og Norge. Språk og kultur kan være grunnen til dette. Utfordringen for *Medisinsk årbok* i årene fremover er å hevde sin plass i en verden der vi dynges ned av nettbasert informasjon og hvor medisinske nyvinninger presenteres i et svimlende tempo. Den nye redaksjonen skal videreføre en arv der et bredt utvalg nordisk forskning og refleksjon årvisst er formidlet til et medisinsk fagmiljø der egen